

АГАТА КРИСТИ

МИС МАРПЪЛ РАЗКАЗВА

Част 0 от „Госпожица Марпъл“

Превод от английски: Вихра Манова, 1987

chitanka.info

Мисля, че никога не съм ви разказвала, скъпи мои — на теб, Реймънд и на теб, Джоун — за доста любопитната малка история, която се случи преди няколко години. Не искам да изглеждам суетна по някакъв начин — зная, разбира се, че в сравнение с вас, младите, аз въобще не съм умна — Реймънд пише онези много модни книги, всичките за доста неприятни млади мъже и жени, а Джоун рисува онези много забележителни картини на квадратни хора със странни издатини по тях — много умно от твоя страна, скъпа моя — но както Реймънд винаги казва (съвсем мило, защото той е най-милият племенник), аз съм викторианка. Възхищавам се от мистър Алма-Тадема и мистър Фредерик Лейтън, а предполагам, че на вас те ви изглеждат безнадеждно *vieux jeu*^[1]. Сега, да видим, за какво говорех? О, да, че не исках да се показвам суетна, но не можех да се сдържа да не бъда, макар и много малко, доволна от себе си, защото, само като употребих малко здрав разум, вярвам, че наистина разреших един проблем, който беше объркал глави, по-умни от моята. Макар че наистина, трябва да си призная, цялата работа беше очевидна от самото начало...

Е, ще ви разкажа моята малка история и, ако мислите, че съм склонна към самомнителност, трябва да помните, че поне помогнах на човешко същество, което беше в много сериозна беда.

За първи път научих за тази работа една вечер около девет часа, когато Гуен... (Спомняте ли си Гуен? Моята малка прислужничка с червена коса), е... Гуен влезе и ми каза, че мистър Петерик и един джентълмен са дошли, за да ме видят. Гуен ги бе поканила в гостната — съвсем правилно. Аз седях в трапезарията, защото смятам, че е голямо разточителство рано напролет да се поддържат два огъня.

Изпратих Гуен да донесе шери-брендито и няколко чаши и забързах към гостната. Не зная дали си спомняте мистър Петерик. Той умря преди две години, но беше мой приятел от много отдавна, а освен това се грижеше за всичките ми юридически работи. Много проникателен човек и наистина способен адвокат. Сега неговият син ми върши тази работа, много приятен момък и много модерен, но някак си не чувствавам напълно доверието, което имах в мистър Петерик.

Обясних на мистър Петерик за огньовете и той веднага каза, че заедно с неговия приятел ще дойдат в трапезарията, а после представи

приятеля си — мистър Роудс. Той беше млад мъж — не много над четиридесетте — и веднага забелязах, че нещо в него никак не е наред. Обноските му бяха много особени. Някой би могъл да ги нарече груби, ако не е осъзнал, че бедният човек беше пренапрегнат.

Като се настанихме в трапезарията и Гуен донесе шери-брендито, мистър Петерик обясни причината за посещението си.

— Мис Марпъл — каза той, — моля те да простиш на един стар приятел за свободата, която си позволява. Това, за което съм дошъл тук, е една консултация.

Въобще не можех да разбера какво има пред вид и той продължи:

— В случай на заболяване човек предпочита да чуе две мнения — това на специалиста и това на домашния лекар. По този начин се отдава уважение на първия, като на по-ценен, но аз не съм напълно съгласен с това. Специалистът има опит само в своята собствена специалност — домашният лекар има, може би, по-малко знания... но по-широк опит.

Разбрах точно какво има предвид, защото една моя млада племенница неотдавна беше избързала да заведе детето си при един много известен специалист по кожни болести, без да се консултира със собствения си лекар, когото смятала за немощен старец, и специалистът наредил някакво много скъпо лечение, а по-късно откриха, че всичко от което страда детето, е една доста необичайна форма на морбили.

Само споменавам това, макар че ненавиждам отклоненията, за да покажа, че разбирах мисълта на мистър Петерик..., но все още нямах понятие накъде клони.

— Ако мистър Роудс е болен... — казах аз и спрях..., защото бедният човек се засмя ужасен.

Той каза:

— Очаквам да умра от счупване на врата до няколко месеца.

А после всичко излезе наяве. Неотдавна беше имало случай на убийство в Барнчестър — едно градче, отдалечено на около двадесет мили. Страхувам се, че не му бях обърнала много внимание на времето, защото имахме големи вълнения в селото във връзка с нашата областна медицинска сестра и произшествия като земетресение в Индия и убийство в Барнчестър — макар и, разбира се, много по-важни наистина — бяха отстъпили място на нашите собствени малки

местни вълнения. Страхувам се, че селата са такива. Все пак, спомнях си да съм чела за жена, пронизана в хотел, обаче не бях запомнила името ѝ. А сега се оказва, че тази жена била съпругата на мистър Роудс и, като че ли това не му стигаше, той бил действително заподозрян, че сам я е убил.

Всичко това мистър Петерик ми обясни съвсем ясно, като каза, че макар съдебните следователи да са представили мнение за убийство от лице или лица неизвестни, мистър Роудс има причини да вярва, че вероятно ще бъде арестуван до ден или два, затова е отишъл при мистър Петерик и се е оставил в неговите ръце. Мистър Петерик каза още, че следобед са се консултирали със сър Малкълм Олд, заседател в Кралския съд, и в случай че се стигне до съдебен процес, сър Малкълм бил ангажиран да защитава мистър Роудс.

Сър Малкълм бил млад човек, каза мистър Петерик, много модерен в методите си и бил посочил сигурна линия на защита. Но мистър Петерик не бил съвсем доволен от тази линия на защита.

— Виждаш ли, скъпа моя лейди — каза той, — тя е заразена с това, което аз наричам гледната точка на специалиста. Дай на сър Малкълм случай и той вижда само едно — най-подходящата линия на защита. Но дори най-добрата линия на защита може да пренебрегне напълно това, което е според мен същността. Тя не взима под внимание какво действително се в случило.

После той каза още някои много любезни и ласкателни неща за моята проникателност и здрав разум и за познаването ми на човешката природа и помоли за разрешение да ми разкаже историята на случая с надеждата, че аз може да успея да предложа някакво обяснение.

Забелязах, че мистър Роудс силно се съмняваше, че бих могла да бъда от някаква полза и се дразнеше от това, че е бил доведен тук. Но мистър Петерик не му обръщаше внимание и се зае да ми излага фактите на случилото се през нощта на осми март.

Мистър и мисис Роудс били отседнали в хотел „Корона“ в Барнчестър. Мисис Роудс, която (така подразбрах от внимателните изрази на мистър Петерик) била изглежда донякъде хипохондрик, се оттеглила в леглото веднага след вечеря. Тя и съпругът и заемали съседни стаи със свързваща врата. Мистър Роудс, който пише книга за праисторическия кремък, се настанил да работи в съседната стая. В единадесет часа той разчистил книжата си и се приготвил да си ляга.

Преди да го направи, само надзърнал в стаята на жена си, за да се увери, че тя не желае нищо. Открил, че лампата е запалена, а жена му лежала на леглото, пронизана през сърцето. Била мъртва поне от час — вероятно и от по-дълго.

Последваха някои доуточнявания. Имало и друга врата в стаята на мисис Роудс, водеща към коридора. Тази врата била заключена и залостена от вътрешната страна. Единственият прозорец в стаята бил затворен и зарезан. Според мистър Роудс никой не е минавал през стаята, в която седял той, освен една камериерка, носеща бутилки с топла вода. Оръжието, намерено в раната, било една малка кама, която стояла върху тоалетката на мисис Роудс. Тя имала обичая да я използва като нож за хартия. Нямамо отпечатъци по нея.

Ситуацията се свеждаше до това — никой, освен мистър Роудс и камериерката, не е влизал в стаята на жертвата.

Аз се осведомих за камериерката.

— Това беше първото ни проучване — каза мистър Петерик, — Мери Хил е местна жена. Тя е камериерка в „Корона“ от десет години. Изглежда, че няма абсолютно никаква причина, заради която би извършила внезапно нападение над гост. Тя е, във всеки случай, извънредно глупава, почти малоумна. Нейният разказ въобще не се променя. Тя занесла на мисис Роудс нейната бутилка с топла вода и казва, че дамата била полузаспала — тъкмо потъвала в сън. Откровено, не мога да повярвам, а съм сигурен, че и никой съдебен заседател не би повярвал, че тя е извършила престъплението.

Мистър Петерик спомена още няколко допълнителни детайла. В горния край на стълбището в хотел „Корона“ имало един вид миниатюрно фоайе, където понякога хората сядали да пият кафе. Един коридор тръгвал вдясно и последната врата на него била вратата на стаята, заемана от мистър Роудс. Коридорът после обръщал отново остро надясно и първата врата зад ъгъла била вратата на стаята на мисис Роудс. Случило се така, че и двете врати можели да бъдат видени от свидетели. Първата — тази за стаята на мистър Роудс, която аз ще наричам А, можела да бъде видяна от четири души, двама търговски пътници и една възрастна женена двойка, които пиели кафе. Според тях никой не е влизал или излизал от врата А освен мистър Роудс и камериерката. Колкото за другата врата в коридора Б, там

работел един електротехник и той също се кълне, че никой не е влизал или излизал от врата Б, освен камериерката.

Това наистина беше много любопитен и интересен случай. Реално погледнато изглеждаше, като че ли мистър Роудс трябва да е убил жена си. Но виждах, че мистър Петерик беше напълно убеден в невинността на клиента си, а мистър Петерик беше много проникателен човек.

На следствието мистър Роудс бил разказал една колеблива и несвързана история за някаква жена, която пишела заплашителни писма на жена му. Неговата история, както разбрах, била крайно неубедителна. Подтикнат от мистър Петерик, той сам обясни:

— Честно казано — каза той, — никога не съм вярвал в нея. Мислех, че Ейми си е измислила по-голямата част.

Мисис Роудс, както разбрах, била от тези романтични лъжци, които минават през живота преувеличавайки всичко, което им се случи. Количеството приключения, които според нейните собствени думи, ѝ се случвали за една година, било просто невероятно. Ако се подхлъзнала на парче бананова кора, това било случай почти на спасяване от смърт. Ако се запалел абажур, тя била спасена от горяща сграда при опасност за живота ѝ. Съпругът ѝ свикнал да омаловажава изявленията ѝ. Нейният разказ за някаква жена, чието дете била наранила при автомобилна злополука и която се била зарекла да ѝ отмъсти... е, мистър Роудс просто не обърнал никакво внимание на това. Инцидентът бил станал преди женитбата им и макар че тя му била чела писма, налудничаво написани, той я подозирал, че ги съставя сама. Един или два пъти преди била правила такива неща. Тя била жена с истерични наклонности, която непрекъснато жадува за вълнения.

Е, всичко това ми се видя съвсем естествено — действително, имаме една млада жена в селото, която прави до голяма степен същото. Опасността с такива хора е, че когато нещо съвсем изключително им се случи наистина, никой не вярва, че говорят истината. Струваше ми се, че точно така беше станало и в този случай. Полицията, както разбрах, просто смятала, че мистър Роудс си измисля този неубедителен разказ, за да отклони подозрението от себе си.

Попитах дали е имало някакви жени, отседнали сами в хотела. Изглежда, имало две — едната, мисис Гранби, англо-индианка,

вдовица и другата, мис Каръдърс, стара мома с доста конски вид, която фъфлела. Мистър Петерик добави, че и след най-подробни проучвания не успели да попаднат на човек, който да е видял някоя от тях близо до мястото на престъплението и нищо не свързвало някоя от тях с него по някакъв начин. Помолих го да опише външния им вид. Той каза, че мисис Гранби имала червеникава коса, доста немарливо направена, била с изпито лице и на възраст около петдесет години. Дрехите ѝ били доста живописни, направени главно от естествена коприна и т.н. Мис Каръдърс била на около четиридесет, носела пенсне, била с ниско подстригана коса, като на мъж и носела мъжки на вид палта и поли.

— Скъпи мой — казах аз, — това прави нещата много трудни.

Мистър Петерик погледна въпросително към мен, но аз не исках да казвам нищо повече точно тогава, така че попитах какво е казал сър Малкълм Олд.

Сър Малкълм Олд изглежда, излизал изцяло от самоубийство. Мистър Петерик каза, че медицинските показания били категорично против, а липсвали и отпечатъци, но сър Малкълм бил уверен, че е способен да предизвика противоречиви медицински показания и да предложи някакво обяснение за трудност при вземане на отпечатъците. Попитах мистър Роудс какво мисли и той каза, че всички доктори били глупаци, но той самият наистина не можел да повярва, че неговата жена се е убила сама.

— Тя не беше този тип жена — каза той просто... и аз му повярвах. Истеричните хора обикновено не се самоубиват.

Помислих една минута и после попитах дали вратата на стаята на мисис Роудс води право в коридора. Мистър Роудс каза не — имало малко антре с баня и тоалетна. Вратата от спалнята към антрето била заключена и залостена отвътре.

— В такъв случай — казах аз, — цялата работа ми изглежда забележително проста.

И наистина, знаете ли, така беше... Най-простото нещо в света. И все пак изглежда никой не я беше видял по този начин.

И двамата, мистър Петерик и мистър Роудс, ме гледаха така, че се почувствувах много неудобно.

— Може би — каза мистър Роудс, — мис Марпъл не е оценила напълно трудностите.

— Не — казах аз. — Мисля, че съм ги оценила. Има четири възможности. Или мисис Роудс е била убита от съпруга си, или от камериерката, или се е самоубила, или е била убита от външен човек, когото никой не е видял да влиза или излиза.

— А това е невъзможно — намеси се мистър Роудс. — Никой не би могъл да влезе или да излезе през моята стая, без да го видя, а дори ако някой е успял да влезе през стаята на жена ми, без да го види електротехника, как, по дяволите, би могъл да излезе отново, оставяйки вратата заключена и залостена отвътре?

Мистър Петерик ме погледна и каза по окуражителен начин:

— Е, мис Марпъл?

— Бих искала — казах — да задам един въпрос. Мистър Роудс, как изглеждаше камериерката?

Той каза, че не бил сигурен... била висока, мислел... не си спомнял дали била светла или тъмна. Обърнах се към мистър Петерик и му зададох същия въпрос.

Той каза, че била среден ръст, имала светла коса, сини очи и доста червендалесто лице.

Мистър Роудс каза.

— Ти си по-добър наблюдател от мен, Петерик.

Аз се осмелих да не се съглася. После попитах мистър Роудс, дали би могъл да опише прислужничката в моята къща. Нито той, нито мистър Петерик успяха да го направят.

— Не разбирате ли какво означава това? — казах аз. — Вие двамата сте дошли тук, изпълнени със своите собствени грижи и лицето, което ви е въвело, е било само една *прислужничка*. Същото важи за мистър Роудс в хотела. Той е видял само една камериерка. Видял е униформата ѝ и престилката ѝ. Бил в завладян от работата си. Но мистър Петерик е разпитвал същата жена. Той е гледал на нея като на *личност*. На това е заложила жената, която е извършила убийството.

Тъй като те все още не разбираха, трябваше да обясня.

— Мисля — казах аз, — че е станало така. Камериерката е влязла през врата А, преминала е през стаята на мистър Роудс в стаята на мисис Роудс с бутилката гореща вода и е излязла през антрето в коридор Б. Х — както ще наричам нашата убийца — е влязла през врата Б в малкото антре, скрила се е вътре и е чакала, докато излезе камериерката. После е влязла в стаята на мисис Роудс, взела е камата

от тоалетката — (несъмнено е била изследвала стаята по-рано през деня) — приближила се е до леглото, пронизала е дремещата жена, избърсала е дръжката на камата, заключила е и залостила вратата, през която влязла, а после е преминала навън през стаята, в която е работел мистър Роудс.

Мистър Роудс извика.

— Но аз щях да я видя. Електротехникът щеше да я види да влиза.

— Не — казах аз. — Ето къде грешите. Вие не бихте я видели... ако е била облечена като камериерка — оставих фразата да отзвучи, после продължих. — Вие сте били потънал в работата си — с периферното си зрение сте видели една камериерка да влиза, да отива в стаята на жена ви, да се връща обратно и да излиза. Това е било същата дреха... но не и същата жена. Това е, което са видели хората, пиещи кафе — камериерка влиза и камериерка излиза. Електротехникът също. Смея да кажа, че ако камериерката е била много хубава, някой джентълмен би могъл да забележи лицето ѝ — човешката природа е такава, — но ако тя е била просто обикновена жена на средна възраст... е, това, което бихте видели е *дрехата* на камериерката — не самата жена.

Мистър Роудс извика:

— Коя е била тя?

— Ами — казах аз, — това е малко по-трудно. Трябва да е една от двете — мисис Гранби или мис Каръдърс. Мисис Гранби изглежда, като че ли нормално е носела перука... така че е можела да бъде със собствената си коса като камериерка. От друга страна, мис Каръдърс, с нейната късо подстригана по мъжки глава, лесно е можела да си сложи перука, за да изиграе нейната роля. Смея да кажа, че достатъчно лесно ще откриете коя от тях е била. Лично аз съм склонна да мисля, че ще се окаже мис Каръдърс.

И наистина, скъпи мои, това е краят на историята. Каръдърс било фалшиво име, но наистина тя била жената. В семейството ѝ имало душевно болни. Мисис Роудс, която била много безразсъден и опасен шофьор, прегазила нейното малко момиче и това изкарало от релсите бедната жена. Тя прикривала лудостта си много умело, с изключение на явно ненормалните писма, които пишела на своята набелязана жертва. От известно време тя я следвала и много умно

съставяла плановете си. Първото нещо на следващата сутрин било да изпрати в колет фалшивата коса и дрехата на камериерка. Когато била притисната с истината, тя се пречупила и веднага си признала. Бедната е в Бродмур сега. Напълно неуравновесено, разбира се, но много умно планирано престъпление.

Мистър Петерик дойде при мен после и ми донесе едно много мило писмо от мистър Роудс — наистина, то ме накара да се изчервя. След това моят стар приятел ми каза.

— Само едно нещо — защо мислеше, че е по-вероятно да бъде Каръдърс, а не Гранби? Ти никога не си виждала нито една от тях.

— Ами — казах аз, — заради фъфленето. Ти ми каза, че тя фъфлела. Е, това се прави от много персонажи по книгите, но аз не познавам много хора, които го правят в действителност... и със сигурност нито един под шестдесет. Ти каза, че тази жена била на четиридесет. Това фъфлене ми прозвуча като на жена, която играе роля и прекалява с това.

Няма да ви кажа какво каза мистър Петерик на това, но той беше много ласкателен... и аз наистина не можех да не се почувствувам, макар и много малко, доволна от себе си.

И изумително е как нещата се извъртат към най-доброто на този свят. Мистър Роудс е женен отново — такова мило, разумно момиче — и те имат едно мило, малко бебче, и... какво мислите? — помолиха ме да бъда кръстница. Не е ли мило това от тяхна страна?

Сега наистина се надявам, че не съм продължила прекалено дълго...

[1] vieux jeu — старомодни. — Б.пр. ↑

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 3 от 1987 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.